

Ticari Fire Oranı Altındaki Stok Sayım Noksanları Doğrudan Gider Yazılabilir Mi?

Uyuşmazlık Konusu

İşletmelerin yılsonu ticari mal stok sayımları sonrasında belirlenen ve ticari fire oranının altında kalan stok sayım noksanlarının doğrudan gider yazılıp yazılamayacağı meselesi uyuşmazlığın konusunu oluşturuyor.

Gelir İdaresi Başkanlığı; “gelir ver kurumlar vergisinde tanımlanan bir ticari fire gideri

bulunmadığını, bu nedenle hangi seviyede olursa olsun (Ticaret Odalarınca belirlenen ticari fire oranlarının altında kalsın ya da kalmayın) stok sayım noksanlarının doğrudan gider yazılmasının mümkün olmadığını, bu kayıpların gider kaydı için mükellef kurumların Takdir Komisyonlarına müracaat etmelerini ve Komisyonca belirlenen değer üzerinden gider kaydı yapılabileceğini” savunmakta, özetle ticari fire giderinin kurum kazancından indirilmesini kabul etmeme eğilimi göstermektedir.

Diğer yandan, Başkanlığın, “miyadı dolan malların imhasının sonuçları” konularında yaşanan tartışmalar sonrasında bu konuda eskisine nazaran daha katı bir duruş sergilemeye başladığı dikkati çekmektedir.

Mükellefler ise; “Ticari fire kavramının Kanunda ayrıca düzenlenmiş olmasının bu kavramın mahiyet ve fonksiyonunu değiştirmeyeceğini; depolama, istifleme, taşıma, yükleme, ambalajlama gibi süreçlerde meydana gelen yırtılma, ezilme, patlama, ıslanma, bozulma, kırılma, gibi fiziki nedenlerle yiten ticari mallarda meydana gelen eksilmeyi

tanımlayan ticari firenin oranlarının da icaplara uyum şeklinde Ticaret Odalarınca belirlendiğini, tüm bu çalışmaların vergi matrahını aşındırma çabasından ziyade doğru vergi matrahına ulaşma kayısı taşıdığını, ticari fireyi yok farzetmenin VUK Md. 3’te yer alan vergide ekonomik yaklaşım ilkesi ile de çeliştiğini, fiziki nedenlerle yiten ticari malların değerlerinin takdiri için takdir komisyonlarına ibraz edilmesinin her zaman mümkün ve/veya rasyonel olmadığını (kaza yapan araçtan dereye dökülen yağ veya kırılan şişeden markete dökülen süt veyahut da bozularak ekşiyen yoğurtlar gibi), Takdir Komisyonuna ibraz etmek suretiyle imha edilebilecek ticari mal bakımından da değişen bir durum olmadığını, ticari fire oranının altındaki kayıpların miyadı dolmak suretiyle imha edilmesi icap eden ürünlerden tabiatları itibarıyla farklılıklar içerdiğini, özellikle bu malların fire oranlarıyla kıyas edilme zorunluluğu bulunmayan ‘zayi mal’ kavramıyla karşılaştırılmasının hatalı olacağını, ticari fire oranlarının altındaki firelerin ticari faaliyetin ‘doğal’ sonucu olduğunu, sözkonusu ticari

malların işletmeden çekildiği veya haricen satıldığı gibi tespit ve emarelerin bulunmadığı durumlarda aksine işlem tesis etmek için bir neden de bulunmadığını” savunuyorlar.

Yargı Kararı ve Uyuşmazlığın Akıbeti

Bu uyuşmazlıkta, eleştiri konusu edilen durumunun; VUK Md. 3/B’de düzenlendiği şekilde iktisadi, ticari ve teknik icaplara uygun olduğunu belgeleyebilen mükelleflerin davalarının mükellefler lehine sonuçlandığını söylemek mümkün.

Detaylı bilgi için:

Çetinkaya Hukuk Ofisi |
www.cetinkaya.av.tr

Tel: +90 212 212 99 55
Fax: +90 212 212 79 71
Mecidiye Cad. Cevher Apt.
No: 3/6 Mecidiyeköy
34387 Şişli – İstanbul

Av. Oğuz ÇETİNKAYA |
oguzcetinkaya@cetinkaya.av.tr

Stj. Av. Ali Özgür KARA |
aliozgurkara@cetinkaya.av.tr

<https://www.facebook.com/CetinkayaHukukOfisi>

http://www.linkedin.com/company/cetinkaya-law-office?trk=hb_tab_compy_id_2305449

Vergi Mahkemelerince bu durumdaki mükellefler lehine verilen kararların Danıştay tarafından da onandığını söyleyebiliriz. Ancak, son dönemlerde, "miyadı dolan mal"lar üzerinden yürüyen tartışmalar ve Başkanlığın bu konudaki katı ve ısrarlı duruşu, yakın zamanda vergi yargısının içtihadını da etkileyebilecek gibi görünmektedir. İşin özünde, ticari fireler ile ilgili bir yasal düzenlemeye ihtiyaç bulunduğu açıktır. Keza, "zayi mal" kavramının VUK, GVK, KVK ve KDVK uygulamaları bakımından farklı şekilde tartışılması, mükelleflerin belirli bir ticari stok

esnekliğine ihtiyaç duymaları ve Bakanlığın bu konuda gözle görülür bir "mücadele" sergilemesi, bu konunun tüm tarafların içine sinecek, adilane çözüme bağlanması sürecini de geciktirmektedir. Bu konunun bir de ticari fire oranını aşan kayıplar, miyadı dolan mallar, işletmeden çekilen mallar, haricen satılan mallar gibi konuyu farklı noktalara taşıyan boyutları var. Bu notta işlediğimiz konu; işletmelerin stok sayımlarında ortaya çıkan ve ticari fire oranı altında kalan kayıpları ile sınırlıdır. Bu uyuşmazlık konusundaki gelişmeleri izlemeye devam edeceğiz.